

DOKTER TINUS

DOKTER TINUS

Z&K

Uitgeverij Zomer & Keuning

Roman naar het eerste seizoen van de succesvolle Engelse tv-comedy *Doc Martin*, geproduceerd door Buffalo Pictures Ltd., United Kingdom. De namen van de hoofdkarakters en topografische namen zijn overgenomen uit de Nederlandse tv-adaptatie. Gebaseerd op een format van Buffalo Pictures. Format gedistribueerd door DRG.

Deze uitgave kwam tot stand met medewerking van SBS Broadcasting B.V. en Fiction Valley, part of FremantleMedia.

Eerste druk november 2016

ISBN 9789401910088

ISBN e-book 9789401910095

© 2016 Christine Frasier/Frasier Image Translations Ltd

© 2016 Uitgeverij Zomer & Keuning, Postbus 13288, 3507 LG Utrecht

Voorwoord © Thom Hoffman, 2016

Omslagfoto's Elvin Boer Fotografie

Omslagontwerp Riverside Studio, Julie Bergen

Grafische vormgeving binnenwerk Nyvonco, Heerhugowaard

Set Fire to the Rain, © Adele Written by Fraser T Smith, Adele Adkins • Copyright

© Warner/Chappell Music, Inc. Universal Music Publishing Group, BMG Rights Management US, LLC

Alle rechten voorbehouden. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

Voorwoord

Ik weet het nog goed. Ik zat met mijn been in het verband, de krukken stonden naast mijn stoel. Op 9 maart 2012, de dag van mijn afspraak met de makers van *Dokter Tinus*, had ik om negen uur 's ochtends een meniscusoperatie gehad. We kenden elkaar al van *De Co-assistent*, de humoristische en ontroerende tv-serie die vier seizoenen te zien was op Net 5. Daarin speelde ik Dr. Verstraete, een onuitstaanbare chirurg die het zijn studenten heel erg moeilijk maakte (met o.a. Michiel Huisman!). De opnames daarvan waren steeds in zeer goede sfeer verlopen. En nu zaten Willem Zijlstra, Pollo de Pimentel, Steven Berendsen en ik te praten over een Nederlandse versie van *Doc Martin*, op dat moment de best verkochte Britse tv-serie. Zou ik wel weer zo'n wereldvreemde medicus willen spelen? Er werd geestdriftig gefantaseerd over een mogelijke locatie... Volendam? Urk? Een plaatsje in Zeeland? En wie moest de vrouwelijke hoofdrol spelen? Eigenlijk zagen we die middag die hele serie al voor ons. Het moest alleen nog even – helemaal vanaf nul – gemaakt gaan worden. En de zender moest het goedkeuren. Tijdens deze brainstorm werd ook de titel geboren: *Dokter Tinus*.

Ik had de eerste Britse aflevering toegezonden gekregen en was meteen superenthousiast. Wat werd er geweldig geacteerd door Martin Clunes als de idiote chirurg Dr. El-

lingham, en door Caroline Catz als de licht neurotische onderwijzeres Louisa Glasson. Er zat veel levensechtheid in de serie door de vele boeiende plattelandstypes, zoals vooral Engelse acteurs die zo fraai kunnen spelen. De locatie was ook adembenemend: Port Isaac, een plaatsje aan de kust van Cornwall, met hoge rotsen, uitzicht op de Atlantische Oceaan, pastelkleurige vissersbootjes in het fjord, eeuwenoude stenen huisjes en in de omgeving pittoreske boerderijen, bossen en kastelen. Een paradijs op aarde. En er was natuurlijk dat onmogelijke, contactgestoorde personage van ‘Doc Martin’ om dat paradijs eens flink op zijn kop te zetten.

Op 2 april was SBS akkoord. De vertalers konden aan de slag. Op 9 mei werd er uitgebreid gecast voor de vrouwelijke hoofdrol. De formidabele Jennifer Hoffman zette direct een zeer grappige juf Lisa de Graaf neer. Om eerlijk te zijn: de juf heette toen nog Helen, en de doktersassistente heette nog Nina. En er waren gesprekken met alle andere acteurs. We waren enorm trots dat Kitty Courbois mee wilde spelen als tante Jannie, en Peter Faber in aflevering 5 als ‘de mysterieuze reiziger’. Aart Staartjes was bereid om langs te komen voor één scène met een verstrooid mannetje in aflevering 2. Ook Tygo Gernandt wilde meedoen als agent Ken. Wat een vliegende start! En op 25 mei 2012 stonden we al in het prachtige Woudrichem te filmen.

Ik noteerde in de kantlijnen van mijn script: ‘Hele zware, intense weken. Lange draaidagen. 30 graden Celsius, iedereen heeft een zonnesteek! Het gekke haar “werkt”, en het keurige Martinus-kostuum ook. Soms zit ik *in* Martinus, maar soms is het nog zoeken naar het personage.’

In drie maanden tijd draaiden we de ongekende hoeveelheid van vier hele speelfilms, verdeeld over acht afleveringen *Dokter Tinus*, die vanaf eind augustus 2012 telkens door meer dan 1,2 miljoen mensen bekeken werden. We vestigden een olympisch snelheidsrecord in televisie maken!

Tijdens de opnameperiode ontdekte ik wat de geheime kracht van *Doc Martin* was, en van comedy in het algemeen, van *Laurel & Hardy* tot *Absolutely Fabulous*, *Friends* of *Seinfeld*: wat verkeerd kan gaan tussen mensen, gaat in comedy 100% gegarandeerd verkeerd. Zelfs de kleinste misverstanden worden uitvergroot. En in die misverstanden speelt *taal* een belangrijke rol.

Het boek dat u nu in handen heeft, heeft alleen die taal als middel. Er is geen muziek, geen montage, er zijn geen mooie landschappen zichtbaar, geen gezichtsuitdrukkingen van de acteurs. De woorden doen het werk. En in de absurde dialogen zien we precies de kracht van *Doc Martin* en *Dokter Tinus*. Ik vind deze *novelisation*, zoals het heet, zeer geslaagd. Deze roman roept enorm veel plezier op bij het lezen. Hij doet denken aan onze Nederlandse tv-serie, maar kan ook zelfstandig gelezen worden. Je komt door de beschreven gedachtewereld ook dicht bij de hoofdpersonages. En terwijl je leest, ga je bijna hardop *zelf* de dialogen uitspreken. Voor je het weet, waan je je op bezoek in de knotsgekke praktijk van Dokter Tinus.

Ik wens de lezers veel plezier toe met dit eerste deel, nét zoveel plezier als wij al vijf jaar hebben bij het werken aan deze unieke tv-serie.

Thom Hoffman

Proloog

Waarin we kennismaken met een wel heel bijzondere chirurg, namelijk één die mogelijk ongeschikt is om te opereren; waarin we meer te weten komen over zijn merkwaaardige manier van wonen; waarin hij een brief ontvangt.

‘Dokter, we zijn zo nerveus. Als dit maar goed afloopt.’ Een man van rond de 40, met links van hem twee jongens en rechts van hem een vrouw van ongeveer 70 jaar, keek de medicus aan met een moegestreden blik.

‘Mijn vrouw, hun moeder natuurlijk, en háár dochter, is een heel speciaal persoon. Een engel. Altijd vrolijk. Staat altijd voor iedereen klaar. En mijn schoonmoeder...’ Hij blikte even naar rechts, viel toen stil. Met een brok in de keel kon hij nauwelijks verder praten.

De medicus keek even naar de schoonmoeder, die erbij zat als een triest vogeltje. Ze snikte in haar zakdoek die ze vlak bij haar gezicht hield.

‘Mijn schoonmoeder dus,’ vervolgde de echtgenoot, ‘heeft nog geen half jaar geleden haar man verloren. Dat greep mijn vrouw enorm aan. Niet dat ik zo dik met hem was, hoor, maar dat doet er ook niet meer toe. Zij was gek met d’r vader. Het was heel onverwacht, weet u. Opeens, weg was-ie. En nog geen week later kwam dit slechte nieuws. Mijn vrouw voelde zich al een tijdje niet lekker. Maar het is niet iemand om snel naar een dokter te hollen, weet u. Het

is een echte doorzetter, mijn vrouw. En toen bleek dat ze een kleine anariesma had, die dreigde groter te worden. En dat is ook zo gegaan. En toen hoorden we al over u, dat we hoorden dat u dus de beste bent in uw vak, en...'

De medicus had de neiging om te zeggen 'aneurysma', maar onderdrukte die natuurlijke neiging, die te maken had met zijn jarenlang doceren aan honderden studenten medicijnen, van wie hij ook bij de Eerstejaars een foutloos medisch vocabulaire verlangde. Hij knikte een paar keer ongeduldig, terwijl de man verderging.

'En toen ging het steeds slechter met haar. Dat anariesma werd groter... En zo kwamen we uit bij u. Al onze hoop is gevestigd op u, dokter. Natuurlijk, het is niet hopeloos, zeker niet, dokter. Wij zijn geen huilebalken. We leggen ons lot in uw handen. Met alle vertrouwen. Wat kunnen we anders?'

De echtgenoot keek nu naar links, naar de pips toekijkende zoons, die nauwelijks leken te beseffen waar ze zaten. De jongens, bijna pubers, zaten dicht tegen elkaar aan. Ze hadden melkboerenhondenhaar en sproetjes. 'Maar met onze twee prachtige kinderen...'

De medicus onderbrak de man met een handgebaar. Er was niet veel tijd te verliezen, mevrouw werd op dit moment klaargemaakt voor de operatie en onder narcose gebracht, en het was zaak zonder uitstel aan de slag te gaan.

'Mijnheer, het aneurysma van uw vrouw is inderdaad een acuut en lastig probleem, daarom ga ik zo naar haar toe. De expertise in dit academisch ziekenhuis is kwalitatief zeer, zeer hoog. Het gaat hier om een aneurysma dicht bij het hart, daarom zal er ook een hartchirurg op afroep aanwezig zijn voor het geval er zich onverwachte complicaties voordoen, die ik overigens niet verwacht. Maar het wordt wel een langdurige operatie. We zijn zeker tot twaalf uur van-

nacht bezig. We doen er alles aan om haar te redden. Bij ons is ze in uitstekende handen.'

Na die woorden stond hij op, met een haastige, verontschuldiggende knik, en liep naar de automatisch openzwaaiende deuren van de OK-afdeling.

Bij het steriliseren van de handen stond hij naast de hoofdverpleegkundige die de operatie voorbereidde. Hij hoorde van haar de laatste gegevens over de patiënte en gaf haar alle details van de ingreep – koel, in telegramstijl, zoals hij al jaren gewend was.

'Het wordt een lange avond, Ellie. Voordat we alles goed bekeken hebben, zijn we drie kwartier verder. Heb je die laatste echo's al binnen? Afgaande op de testen en thoraxfoto's vermoed ik dat er mogelijk een aortatransplantatie nodig is. Is Ruud-Jan d'r al, of zit-ie nog in de opera?'

Ellie wist wat ze moest doen. Ruud-Jan, die al binnen was, oppiepen en vragen dichtbij te blijven. De kunststof aorta's laten komen uit het OK-magazijn. Met de neurofysioloog online contact maken zodat hij de ruggenmergfuncties kon monitoren. Ze duwde haar witte Zweedse klompen tegen de deuropener bij de vloer en verdween door de automatische sluisdeur.

De medicus bleef alleen achter en dacht aan het gesprek op de gang. De familieleden, en hun saamhorigheid. De aangeslagen blik van de jongens.

Vervolgens zette ook hij zijn voet tegen de deuropener en liep hij naar de steriele cirkel. Het operatiepersoneel was druk doende de lakens af te plakken rondom de borst en buik, en te desinfecteren met jodium. De gehele borst van de patiënte was donkergeel, maar dat veranderde in een lichte vlek toen de operatielamp erop werd gericht. De medicus liet zich de steriele operatiemantel omdoen en stak zijn handen in de door Ellie omhooggehouden tweede steriele

handschoen, die ze met grote accuratesse tot over zijn groenblauwe mouwboorden aanbracht. Mond- en haar- kapje werden voor een laatste keer strakgetrokken.

Hij liep naar de operatietafel en zei tegen de anderen, die over hun kapjes naar hem keken: ‘Dit wordt een hels karwei, jongens. Het zit op een zeer lastige plek. Bereid je voor op een uur of acht, negen doorwerken. Ik wil jullie volle concentratie.’

Zijn team van twaalf man gaf een bevestigend knikje.

Hij controleerde de inmiddels aanwezige stents, de bril met lenzen voor de microscopische handelingen, alle instrumenten links en rechts op de toegeschoven tafels. Onwillekeurig liet hij zijn blik vallen op het scherm dat als afscheiding was bedoeld tussen het hoofd van de patiënt en de te openen thorax. Hij boog zich licht voorover en zag haar gezicht. Rondom het verdovingskapje zag hij sproetjes. Haar zoons leken sterk op haar. Hij keek lang naar haar gezicht. In gedachten zat hij weer tegenover de zoons met de sproetjes; zag hij weer hun aangeslagen blik. Hij hoorde opnieuw de stem van de echtgenoot, en het gesnik van de zeventigjarige vrouw, bijna alsof haar dochter al was overleden. Hun angst was als gif bij hem naar binnen gekropen. Hij had opeens een geremd, verkrampt gevoel in zijn armen, zijn schouders en zijn nek. Hij wisselde een blik met de anesthesist, die hem al iets langer observeerde. Ze knikten elkaar toe. Ook de collega online gaf een teken klaar te zijn. Hij vroeg om een scalpel en strekte zijn rechterhand. Er werd met een vloeiende, precieze beweging een operatiemes in gelegd.

‘Juist,’ zei de vaatchirurg.

‘Incisie.’

Hij opende haar lichaam met een scalpel en daarna een botzaag, om vervolgens haar borstkas in twee richtingen

open te slaan, zoals een pastoor dat doet met een bijbel.

Veertien mensen in een koepel van licht in een verder donkere operatiekamer. Er klonken piepjes. De hart-longmachine werd iets dichterbij geschoven om zo direct alle functies van de bloedcirculatie naar de organen over te nemen.

Hij trachtte het lek in het vat te lokaliseren. Zijn vingers werkten naar binnen toe. De aorta voelde stug en onbuigzaam als een tuinslang waar druk op stond.

In de holte ontstond een stuwmeer van bloed.

Nauwlettend hield hij de monitors in de gaten.

‘Zuigen, zuigen!’ riep hij door zijn mondkapje tegen de tweede operatiezuster. ‘Aortaklem stand-by.’ De verpleegkundige probeerde het bloed tussen de longen, hart en slagader weg te pompen.

Hij voelde het zweet in dikke druppels onder zijn kapje vandaan komen. Zijn operatiebril besloeg. Hij zag zijn vingers het wroetende en snijdende werk doen, maar het leek of ze niet van hemzelf waren. Hij knipperde met zijn ogen.

‘Zuigen, kom op zeg! Hup!’

Opeens voelde hij een golf vanuit zijn binnenste omhoogkomen. Een vreemde druk ook in zijn hoofd, die hij niet herkende. Wazig zicht. Hij ademde diep, hijgde, voelde zich even duizelig en keek naar Ellie, die aan de overzijde leek aan te voelen wat er met hem aan de hand was.

‘Martinus?’ vroeg ze bezorgd.

Alle blikken waren een moment op hem gericht, waardoor hij het nog benauwder kreeg.

‘Martinus?! Gaat het wel?’ vroeg ze nogmaals, en ze liep om de operatietafel heen, richting de vasculair chirurg, die alleen maar kon uitbrengen: ‘Ruud-Jan erbij, snel!’

Het voelde alsof er een steen omhoog moest vanuit zijn maag naar zijn keel. Hij verliet de steriele cirkel, holde naar een wasbak en gaf daar over.

Ruud-Jan was binnen vijftien seconden aanwezig en nam direct de operatie over.

Bij de lockers voelde hij zijn operatiekleding: drijfnat.

Toen hij naar de lift liep, zag hij de familie van de vrouw in de gang. Gelukkig zagen ze hem niet. Met afgewend gezicht schoof hij langs de muur naar de lift. Pas in zijn auto, in een donkere hoek van de met grijs neon verlichte parkeergarage, kwam hij een beetje op adem. Hij keek naar zijn ogen in het achteruitkijkspiegeltje. Zijn gedachten draaiden rond in een maalstroom. Wat was er met hem aan de hand?

Twee maanden zat hij voornamelijk thuis. De collega's van de maatschap namen zijn taken tijdelijk over, tot hij zich beter zou voelen. De operatie was gelukkig succesvol afgerond. Mevrouw maakte het weer goed. Maar met hem ging het een stuk minder. Hij dacht na, zittend op de bank. Hij keek tv. Luisterde naar het tikken van de pendule van zijn grootvader. Hij las vakliteratuur. Hij zag weinig mensen. En 's avonds at hij, in zijn eentje, zijn sobere maaltijd, in zijn niet al te gezellig verlichte appartement, op de twaalfde verdieping van een flat in een buitenwijk van de grote stad.

Wat is er toch misgegaan, dacht hij. Wat ging er verkeerd? Die middag zag hij een documentaire op de televisie over een piloot met hoogtevrees. Halverwege zette hij hem af. Hij maakte een wandeling en kwam niemand tegen.

Op een avond, terwijl hij weer in zijn eentje aan de maaltijd zat, opende hij een brief van een oude vriend, met daarin een verrassend voorstel.

DOKTER TINUS

Bezoek de gekste dokterspraktijk van Nederland!

De mislukte chirurg Martinus Elsenbosch moet het als huisarts zien te rooien op het platteland. Daar krijgt hij al snel een bijnaam: Dokter Tinus.

Maakt deze stijve, stugge Tinus een kans bij de knappe onderwijzeres Lisa? Hoe verloopt zijn vriendschap met de slungelige agent Ken? Hoelang handhaaft hij Kim, de brutaalste doktersassistente van het land? En luistert hij naar de wijze raad van zijn lievelingstante Jannie? Kortom: hoe overleeft de nurkse Martinus Elsenbosch het prachtige stadje Woerkum?

Leef mee met Dokter Tinus, die op televisie al jarenlang een miljoenpubliek trekt, in deze grappige, toegankelijke roman. *Dokter Tinus* is geschreven met veel gevoel én veel gevoel voor humor.

Voor het eerst in boekvorm verkrijgbaar!

Z&K

NUR 340/372

ISBN 978-9401910088

9 789401 910088

www.zomerenkeuning.nl